

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 4.4. „Науки за земята“, научна специалност „Икономическа и социална география“ – Регионално развитие ина урбанизираните ареали

Тема на дисертационния труд
**„ОПТИМИЗИРАНЕ НА ИНТЕГРИРАНИ ПЛАНОВЕ ЗА ГРАДСКО
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ ЧРЕЗ ИКОНОМГЕОГРАФСКИ АНАЛИЗ“**

Автор на дисертационния труд: Васил Иванов Зарков
задочен докторант към катедра „Социално-икономическа география“, на
Геолого - географски факултет в Софийски университет “Св. Климент Охридски“

Рецензент: **проф. д-р Мария Вълкова Шишманова**
в качеството си на член на научно жури съгласно Заповед № РД 38 – 455 / 12.10.2017 г. на Ректора на СУ“ Св. Климент Охридски“ на основание на чл. 4, ал. 2 от ЗРАС в Република България. Рецензията е разработена в съответствие с изискванията на ЗРАСБ (ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15.10.2010г. и изм. ДВ, бр.101 от 28.12.2010 г.) и Правилника към него.

Кратки биографични данни за кандидата

Васил Иванов Зарков завършва средното си образование в София в ТСЕ „А.С.Попов“ – специалност „Информационни технологии“ с разширено изучаване на Информатика. Бакалавърска степен „География“ завършва през 2006 г. в Софийски университет “Св. Климент Охридски“. Магистратура „Регионално развитие и управление“ отново завършва в Софийски университет “Св. Климент Охридски“ през 2008 г., а през 2011 г. завършва магистърска програма „Управление на международни проекти“ в Университета за национално и световно стопанство. От 2006 г. е започва своята трудова кариера като преподавател по география за една година във Френската езикова гимназия „Алфонс дьо Ламартин“ София. Междувременно извършва експертно-консултантска дейност към Фондация „Местни инициативи за европейското развитие“ – София до 2010 г., както и към Обединение „ЕКОРИС-БАКК“ – Ротердам, Холандия. От 2007 до момента е експерт-консултант към „Българо-австрийска консултантска компания“ София. От 2009 г. до момента работи последователно в Агенцията по социално по социално подпомагане, Агенцията по заетостта, Министерство на земеделието и храните, Министерство на икономиката (и енергетиката), Министерство на труда и социалното политика.

Обща характеристика и структура на дисертационния труд

За участието си в процедурата Васил Иванов Зарков е представил дисертационен труд в обем 208 стандартни страници компютърно набран текст, включително списъка на използваната литература. Текстът на научната разработка е 185 страници, в който са включени 20 страници литература. Съдържанието е разпределено в четири глави, въведение, заключение и литература. В отделно книжно тяло е съставено приложение.

Добро впечатление прави приложения в труда списък на използваните съкращения.

Въведение – 6 страници. В него авторът представя изследваният проблем и обуславя неговата актуалност, описани са обекта, предмета, научната теза, 3 хипотези, целта, задачите на изследването, използваните методи, структурата на труда.

Първа глава – Теоретични и методологични основи на интегрираното градско планиране и развитие. – 34 страници, включва 4 части: 1. Понятиен - терминологичен апарат; 2. Интегриран подход за градско развитие; 3. Развитие на идеите и моделите за интегрирано градско планиране и развитие; 4. Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР).

Втора глава – Интегрирано планиране и устойчиво развитие на европейските градове – 55 страници, включва 3 части както следва: 1. Еволюция на политиката на ЕС за развитие на градовете; 2. Градско измерение на кохезионната политика на ЕС; 3. Интегриран подход към устойчиво развитие на европейските градове. Тази част е поделена на 4 точки – описващи четири отделни проблема и практики - Критериален апарат за избор на добри практики от държави-членки на ЕС и практиките в Дания, Ирландия и Румъния.

Трета глава – Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие в България – 44 страници, обхваща 4 части както следва: 1. Кратък хронологичен преглед на провежданата политика за градско развитие в България; 2. Възможности за прилагане на интегриран подход в България посредством Европейските структурни и инвестиционни фондове в периода 2014-2020 г; 3. Място на ИПГВР в системата от документи за планиране и управление на територията; Тази част е изяснена в 6 точки като се започне с: Определяне на градовете за разработване и прилагане на ИПГВР; Методически насоки за разработване на ИПГВР; Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за разработване на ИПГВР; Разработване на ИПГВР; Одобрение на ИПГВР; Изпълнение на ИПГВР, т. е. се преминава през целия механизъм на изработване и управление на ИПГВР.

Четвърта глава – Насоки за оптимизиране на процеса по разработване и прилагане на ИПГВР в България – 37 страници. Тази глава изяснява в 2 части как да се постигне по-добър ефект чрез оптимизиране на процеса по разработване и прилагане на ИПГВР. Първата част е Препоръки към ИПГВР, която се представя в 3 точки: 1. Препоръки на национално равнище; 2. Препоръки на местно (общинско, градско) равнище; 3. Препоръки относно структурата и съдържанието на ИПГВР. Втората част - Алтернатива на ИПГВР за прилагане на интегриран териториален подход (по примера на община Ловеч) е изяснена в 5 точки: Предложения за интегрирани тематични програми за развитие (ИТПР); ИТПР „Индустрия“; ИТПР „Туризм“; ИТПР „Градско развитие“; ИТПР „Рурално развитие“.

Заключение – 5 страници като в него са представени основните обобщения и изводи от разработката и се потвърждава актуалността като се извеждат възможните насоки за интегрираният подход за градско развитие и свързания с прилагането му на практика планови инструментариум. Подчертава се, че чрез него се получава добавена стойност и синергичен ефект на провежданата политика, като се надхвърлят фактическите инвестиции в инфраструктура, създаване на работни места, реализиране на социални програми.

Литературата – 20 страници. Включени са общо 487. – 168 източника на кирилица, 117 на латиница, 4 собствени публикации, 101 нормативни документа и 17 интернет адреса.

Даден е и **списък на използваните съкращения** – 3 страници.

Приложение състоящо се от 158 страници, включващо 40 броя блок– схеми, таблици, диаграми, картосхеми, допълващи и поясняващи тезата на автора за изследвания район.

В заключение, така структурираната научна разработка представя същността на дисертационния труд. Разработката е структурирана правилно. Дисертационният труд, приложението, авторефератът към нея, публикуваните статии и представените документи отговарят на законовите и подзаконовите изисквания за защита на докторска степен.

Актуалност и значимост на темата

Актуалността на труда се определя от изследването на ИПГВР и инструментариума за тяхното изготвяне и прилагане, които понастоящем се разработиха за 67 – те града. Проблем, който е безусловно актуален поради това, че с нарастващата сложност на градския организъм, градското управление има явна нужда от нови подходи, които подпомагат градското планиране и управляващите. Необходими са нови инструменти за планиране, които не само да са съсредоточени върху физическата структура на градовете (градоустройство, транспорт и комуникации), но и да обръщат по-специално внимание на интеграцията на социално-културната инфраструктура, градската икономика, пазара на труда и социалното включване. Необходимо е подобряване на стратегическото управление на градовете чрез по-добро разбиране на сложността на взаимосвързаните градски проблеми определящи сегашното и бъдещото състояние и развитие на населените места.

Представената за рецензия докторска дисертация представлява задълбочено и комплексно научно изследване на тези проблеми. Дисертантът доказва необходимостта от промени в прогнозирането, планирането и управлението на територията на градовете с оглед достигане принципите на модерната устройствена и регионална политика на ЕС.

Правилно и ясно са определени обекта, предмета и научната теза на дисертационния труд.

Докторската теза в дисертационния труд е провокирана от икономическите и социалните аспекти на проблема в аспекта на регионалното планиране и териториалното устройство. Тя е формулирана точно от докторанта като хипотетичните допускания за причините и възможностите за решение на проблемите при градското планиране, развитие и управление доказват и подкрепят основната теза - че усвояването на европейски средства чрез ИПГВР има изразена катализираща роля за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на приоритетни градски територии. Ефективността на процеса е в пряка зависимост от степента на „зрялост“ и интегрираност на системата за градско планиране и от наличието на институционален и административен капацитет за разработване и прилагане на плановите инструменти.

Цел, задачи, теоретични основи

Целта на изследването е формулирана кратко и ясно - оптимизиране и усъвършенстване на ИПГВР чрез икономгеографски анализ. Поставените пет задачи доизясняват логиката на поставената цел, а именно: 1) изясняване на теоретико-методологичната същност на интегрирания подход за градско развитие и използвания за практическото му прилагане инструментариум; 2) систематизиране на знанието за развитието на политиката на ЕС за градовете и нейния инструментариум в исторически план и изследване на причините за появата и трансформацията им през годините; 3) изследване на примери - добри практики по проблема, и съпоставянето им с наложената до момента практика в България; 4) анализ на българската държавна политика и институционални механизми за постигане на интегрирано градско развитие чрез ИПГВР; 5) формулиране на препоръки за оптимизация на ИПГВР, анализ и оценка на възможни варианти за нейната реализация.

Още във въведението са представени разсъждения относно политиката, икономическите и социални промени за промяна в инструментариума, което показва, че докторантът е запознат много добре с изследванията, свързани със същността на тази проблематика.

Методи на изследване

Точно са определени теоретичната и методологична основа на изследването – фундаменталните положения за подобен анализ. Наред с класическия инструментариум на икономгеографския анализ се използват и други като многомерен сравнителен анализ, ретроспективен анализ, анализ на документи и практики, изследване на конкретни случаи (case-studies), както и са проведени серия от лични интервюта, срещи и дискусии с представители на общинска администрация Ловеч, анкетно проучване на местния бизнес и са използвани възможностите на фокус група с представители на неправителствения сектор.

Докторантът използва разнообразна палитра от методи, които се взаимодопълват и представят точни и надеждни резултати за извеждане на изводи, вземане на решения и формулиране на предложения за оптимизиране на ИПГВР.

Изходна информация

За решаване на поставените задачи и постигане на целта на изследването са използвани основни източници на информация могат да се систематизират в няколко групи: 1) монографии, статии, доклади на български учени и чуждестранни автори от Европа и САЩ; 2) международни харти и документи, намерили отражение в световната практика и в ЕС, формиращи общи принципи на интегрираното градско планиране и развитие; 3) документи на ЕС и избрани държави-членки, свързани с градското планиране, регионалната политика и устойчивото развитие; 4) научни изследвания по програми и проекти на тематични мрежи, извеждащи приоритетите и целите на съвременното градско развитие; 5) национални законодателни и програмни стратегически документи - закони и подзаконови актове, нормативни документи и методически указания, национални и секторни програми, стратегии и политики, планове за развитие на регионално, областно и общинско равнище.

Същност на дисертационния труд. Анализи и резултати.

Същността на дисертационния труд е представена в трета глава и четвърта глава, но в глава първа и глава втора, се полагат основите на истинското собствено изследване на проблематиката от докторанта.

В глава първа „Теоретични и методологични основи на интегрираното градско планиране и развитие“ се полагат част от теоретичните основи изследването. Подходът е коректен. Тази глава разглежда теоретичната и методологична основа на понятието - терминологичен апарат в урбанизма, устройство на територията – интегрирания подход в градското развитие, както и развитието на идеите и моделите за интегрирано градско планиране и развитие и ИПГВР у нас.

Докторантът отчита правилно моралното остаряване на икономическите, социалните, екологичните, културните и инфраструктурните (физическите) градските функции и/или на комбинация от всички тях, което от своя страна изисква прилагането на интегриран подход в развитието на градската територия. Това означава, че провежданата политика за градско развитие предполага принципно нов начин на мислене и подход.

В дисертационният труд се стъпва на многообразието от изследвания на чужди и наши автори, посветени на интегрирания подход за градско развитие, показва се сложността на извеждане на общо приети характеристики, които разкриват комплексната му същност. Отчита се интердисциплинарния характер на интегрирания подход като се извеждат четири основни негови характеристики - подходи:

- т.е. създаване на интегрирана визия, надхвърляща съвкупността от социални, икономически, екологични, културни и инфраструктурни мерки;
- споделяне на ангажимент за постигането на общи резултати - съчетава вертикалното измерение на интеграция - между различните равнища на субектите на управлението и на обществените фактори;
- включва създаване и мобилизиране на социален капитал, който да е в състояние да придаде конкретна форма на „гражданско управление на територията“ в различните етапи на проекта;
- включва различни видове финансови инструменти за гарантиране стимулиращ ефект и устойчивост на действията.

Разглежда достатъчно подробно хронологично идеите за интегрирано градско планиране и развитие, като акцентира на предлаганите модели от последните три десетилетия и тяхното еволюционно развитие във времето. Прави извода, че градовете вече не са само икономически стимулатори, но също така и социални, културни и екологични двигатели за устойчиво развитие. Това води и до промяна в градското управление.

Отчита точно слабите места, че понятието „ИПГВР“ само се споменава в българското законодателство като в ЗРР фигурира като „план за икономическо и социално развитие или възстановяване на населено място - град или част от него, разработен за прилагането на оперативна програма „Регионално развитие“, както и на други оперативни програми, финансиращи проекти в градовете“ не даващ мястото,

връзките, субординацията и координацията на ИПГВР с документите за стратегическо планиране на регионалното и местно развитие, както и с тези за териториално и селищно устройство, регламентирани със Закона за устройство на територията.

Много точно и кратко изяснява, и заключава, че ИПГВР следва да се разбира като комплекс от съдържателни и добре планирани пространствено и времево взаимосвързани дейности (проекти). Той комбинира различни финансови инструменти.

Глава втора „Интегрирано планиране и устойчиво развитие на европейските градове“ развива в 3 точки и представлява логично доизясняващо продължение на глава първа. В първа точка прави преглед на еволюцията на политиката на ЕС за развитие на градовете като отчита и урбанистичните процеси. Чрез хронологичен анализ и синтез достига до основните моменти и мотиви за насоката на тенденциите, характера и значението на промените в направленията: утвърждаване на градската проблематика в работата на европейските институции, създаване на нов метод за многостепенно управление е участието на местното равнище, отчитане въздействието на всички политически и законодателни инициативи за градовете в ЕС, установяване на интегриран подход на политиката и законодателството на ЕС за градовете и градските райони и създаване, и утвърждаване на специална Програма за градовете на ЕС.

Във втора точка авторът вещо и прецизно анализира градското измерение на кохезионната политика на ЕС като отчита, че в основата ѝ са кодирани принципите на: по-силен акцент върху устойчивостта на постигнатите резултати; прилагане на интегриран подход на практика; участие на местните власти и общности в разработването и изпълнението на оперативните програми (ОП) и стратегиите/планове за интегрирано развитие; опростена система на разпространение на резултатите, работа в мрежа и обмяна на опит между европейските градове.

- В трета точка се извършва много стриктен анализ на интегрирания подход към устойчиво развитие на европейските градове. Създава критериален апарат за избор на добри практики от държави-членки на ЕС и селектира три примера Дания, Ирландия и Румъния. Анализира техните практики и формулира обобщени единадесет извода. Един от основните изводи е, че интегрираните планове и в трите държави е съгласуването на физическото, икономическото, социалното и екологичното обновяване на предварително определени градски зони. По същество те представляват средносрочни стратегически документи с времеви хоризонт от 5 до 7 години. Планове не се възприемат като опит да бъде заменена съществуващата система от планови документи, а като важно нейно допълнение със стратегически характер, с цел постигането на кохерентност и синергичен ефект. Опитът на трите държави показва, че подходите в мобилизирането и включването на местните общности е строго индивидуален и зависи от социално-икономическия и нормативен контекст. Отчита, че тематичните области на интервенции посредством интегрираните планове са разнообразни.

В трета глава „Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие в България“ е извършен кратък хронологичен преглед на провежданата политика за градско развитие в България, изследвани са възможностите за прилагане на интегриран подход у нас посредством ЕСИФ в периода 2014-2020 г. и място на ИПГВР в системата

от документи за планиране и управление на територията като вход за обстояния, стриктен, критичен анализ на определянето на градовете за разработване и прилагане на ИПГВР, на Методически насоки за разработване на ИПГВР и на предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за разработване на ИПГВР.

В тази глава се проявява вече творческото и специализирано виждане на докторантът по същностните въпроси на избраната тема. Основните виждания на авторът водят до същностни за практиката изводи при разработването и прилагането на ИПГВР в България, основа за неговите предложения в следващата глава.

Детайлно извежда конкретни примери на центрове от едно йерархично ниво, а разглеждани и получаващи предимствата на друго йерархично ниво. За пример дава градовете Димитровград, Горна Оряховица и Асеновград. Те са определени в НКПР като градове от 3-то ниво, а се причисляват към 36 – те града - центрове на агломерационни ареали. Градовете Лом, Велинград, Панагюрище и Гоце Делчев остават бенефициенти на Приоритетната ос 1, въпреки че НКПР ги определя като градове от 4-то ниво и т. н..

Определя много точно, че липсата на конкретика: за детайли в Методическите насоки (МН) за отделните групи (нива) градове, заложените критерии за избор на градски зони за въздействие и липсата на статистическа информация, обезпечаваща процеса, рискът от разпокъсаност на инвестициите, поради отсъствието на изисквания и ограничения относно обхвата на зоните за въздействие, липсата на конкретни указания, рамкиращи участието на заинтересованите страни в процеса по подготовка на планове и др. водят до „размиване“ на решаването на проблемите. Тъй като разработването на първата и втората вълна ИПГВР не съвпада във времето, анализът е развит последователно за МН, предназначени за първите 36 ИПГВР (изготвени за т.нар „центрове на агломерационни ареали" на ОПРР 2007-2013 г.) и МН, предназначени за разработените в последствие още 31 ИПГВР (съгласно предвижданията на НКПР). Докторантът стига до заключението, че МН (и стари и нови) по скоро задават въпроси, отколкото да ги решават.

Основният извод относно предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за разработване на ИПГВР извежда преден план проблема с липсата на времева ефективност и административната обремененост на процесите. Специално внимание е отделено на фиксирани конкретни срокове за представяне и последващо одобрение на ИПГВР от страна на МРРБ. Така, от заложените времеви ограничения, на първо място прави впечатление по-краткия срок, оставен за разработване на „стратегическата" и „програмната" част на ИПГВР излиза, че е заложено повече време за установяване на моментната ситуация (картина) в дадена градска зона/града като цяло, за сметка на времето, необходимо за търсене и намиране на решения за промяна на тази ситуация.

Представя навременно и критично виждане относно финансовите параметри на ОПРР и предоставянето им за ИПГВР за центровете от различните йерархични нива и различните зони в тях и това, че все още не са фиксирани минималните и максималните процентни ограничения за различните типове допустими инвестиции.

Авторът отчита своевременно и предизвикателство пред Управляващите органи на отделните ОП и най-вече пред МРРБ за възможността да синхронизират обявяването

и изпълнението на отделните операции и схеми по различните ОП за координирано изпълнение на ИПГВР.

Четвърта глава „Насоки за оптимизиране на процеса по разработване и прилагане на ИПГВР в България“ е същностната част от докторския труд. В нея авторът идентифицира основните проблеми в провежданата политика за интегрирано градско развитие в страната и ключовите области, в които трябва да се осъществят неотложни промени. Предложен е набор от препоръки за оптимизиране на процеса по разработване и най-вече прилагане на ИПГВР в България.

Препоръките на национално равнище обхващат рационални предложения в областта на: нормативното определяне и позициониране на ИПГВР; последователността в процеса на планиране и програмиране на градското развитие; институционализирането на интегрираното градско планиране; наличието на функционираща информационна система за планиране и управление на националната територия; задължителната оценка на ИПГВР; преизчисляването на обхвата и инструментите за интегрирано градско планиране; и интегрирания подход на практика.

Препоръките на местно (общинско, градско) равнище обхващат съществени предложения в областта на: припознаване на ИПГВР и едновременност в процеса на планиране на местно равнище; планиране с участие - общо разбирателство и споделени интереси между всички заинтересовани страни и повишаване капацитета на местната администрация.

Препоръките относно структурата и съдържанието на ИПГВР включват прагматични предложения за: обхвата на зоните за въздействие; мониторинга и оценката; съобразяване с „конкретното място“ план; всеобхватно и реалистично финансово планиране, включително финансово инженерство и смяна на управленския подход.

Точка 4.2. на тази четвърта последна глава докторантът предлага алтернатива на ИПГВР за прилагане на интегриран териториален подход, която е опростен (времеви, ресурсно и технически) методичен алгоритъм за постигане на интегриран териториален подход в страната (алтернатива на ИПГВР), посредством нормативно изискуемите и действащите към момента ОПР, по примера на община Ловеч. След анализ и оценка на плана, стратегическата и проектната му част са реструктурирани в краен брой Интегрирани тематични програми за развитие (ИТПР). чрез комбиниране на секторните политики и проектните идеи, заложи в плана и попълнени „белите петна“ -нови проекти, там където е необходимо. Същността на ИТПР ще са проектите, които в най-висока степен ще допринесат за постигане на трайни, осезаеми ефекти, свързани с икономическия растеж, в съчетание с опазване на околната среда, подобряване качеството на живот на населението и повишаване на заетостта.

ИТПР се основават на ОПР, а предвидената комбинация от проекти се отлага върху територията с помощта на устройствените планове (ОУП и ПУП), създадени по ЗУТ (при наличие на актуални такива) или се предвижда изготвянето на нови ПУП. Разработването на ИТПР почива на последователност от 4 обобщени дейности, които авторът подробно описва.

Основни научни постижения и значимост на резултатите

Научно-изследователските достойнства на дисертационния труд започват още с избора на обекта на изследване, както и с избора на тема - много актуална. Оценява традиционните устройствени и управленски проблеми съчетани със социално – икономически и екологични и предлага усъвършенстване на инструментариума за интегрирано планиране и управление.

На основата на изследването и получените конкретни резултати, авторът на труда прави своите изводи, обобщения и конкретни предложения на теоретично и практическо ниво в дисертационния труд.

Заключението представлява синтез на цялата разработка. Според мен заключението отразява ясно основните резултати от изследването и в тази част личи и умението на докторанта да синтезира и да покаже главното от едно обширно научно изследване. На базата на цялостния текст на дисертацията, както и в заключението, приемам че са решени основните поставени задачи и е постигната целта на дисертационния труд.

Подходът и резултатите от подобен вид изследване са особено полезни не само за самото изследване, но те се явяват вид методика за последващи подобни разработки.

Приноси в дисертационния труд

Три групи приноси могат да се очертаят в дисертационния труд. Синтезирани и систематизирани те посочват теоретичните виждания на докторанта от проведеното изследване на ИПГВР в страната, както и показват конкретни практически предложения. Приемам приносите, като приложния принос може да бъде по-коректно формулиран. Те могат да се обобщят както следва:

Теоретико-методологичните приноси

Посредством теоретичен анализ и синтез, в съчетание с хронологичния подход са разкрити страни на съвременното интегрирано градско развитие. На тази основа са изведени дефиниции за основните понятия използвани в дисертационния труд. Предложено е авторско определение на понятията „Интегриран подход за градско развитие" и „Интегриран план за градско възстановяване и развитие".

Емпирико-диагностични приноси

Чрез анализ на еволюцията и реформирането на европейската политика за градско развитие са изведени водещи мотиви, тенденции, характера и значението на промените и са разкрити съвременните предизвикателства пред градовете в контекста на провежданата от ЕС кохезионна политика и приетата в средата на 2016 г. „Програма за градовете в ЕС".

На базата на чуждестранния опит и извършения анализ на установената до момента практика в България са идентифицирани основните проблеми в провежданата политика за интегрирано градско развитие в страната и ключовите области, в които промените са най- необходими. Формулирани са конкретни препоръки за подобряване на процесите по подготовка, разработване и последващо прилагане на ИПГВР.

Приложни приноси

Получените резултати от емпиричното изследване могат да послужат за основа

при разработването на варианти за оптимизиране и развитие на ИПГВР в страната. Предложен е опростен (времеви, ресурсно и технически) методичен алгоритъм за постигане на интегриран териториален подход.

Оценка на публикациите свързани с дисертационния труд

Научните изследвания от дисертационния труд са представени в следните статии и публикувани доклади от научни форуми:

1. Зарков, В. Възможности за прилагане на интегриран териториален подход в България в периода 2014-2020 г. -В: Сборник с доклади от Юбилейна научна конференция „30 години катедра „География“ във ВТУ“. Велико Търново, 2014 г., 219-226 с.
2. Зарков, В. Предварителна оценка на второто поколение общински планове за развитие - не/научените уроци от програмен период 2007-2013 г. -В: Сборник с доклади от Първа международна и бизнес конференция „Устойчиво регионално развитие на България“. Катедра СИГ при ГГФ на СУ, С, 2015 г., 72-83 с.
3. Зарков, В. Еволюция на политиката на ЕС за развитие на градовете. ГСУ, ГГФ, Книга 2 - География, том 108, С, 2017 г., 317-326 с.
4. Zarkov, V. Ex-Post Evaluation Of The First Generation Of Municipal Development Plans - Issues And Challenges. Trakia Journal of Sciences, Vol. 13, Suppl. 1, 2015, pp. 30-37

Публикациите представят и анализират различни аспекти от изследванията на докторанта и допринасят за представяне на нейното многообразие и проблеми.

Съответствие на автореферата с дисертационния труд

Авторефератът напълно отговаря на изискванията и отразява коректно резултатите от дисертационния труд. Авторефератът в обем от 40 страници кореспондира с настоящия дисертационен труд и в синтезиран вид и представя достоверно обхвата и резултатите от изследването. Съставен е от няколко части: обща характеристика; структура; основно съдържание; кратко изложение; заключение; справка за приносите.

Препоръки и въпроси

Намерих някои несъществени технически пропуски като:

- списъкът от съкращения по-добре да бъде в началото на дисертационния труд;
- в текста на дисертационния труд и в емпирико - диагностични приноси абзаца „за интегрирано градско развитие в страната и ключовите области, в които необходимостта от промени е най-значима.“е по-точно да стане „за интегрирано градско развитие в страната и ключовите области, в които промените са най-необходими“.

По същество, ИПГВР се изготвят в чертите на регулационните граници на града. Това е прието априори. Затова и наименованието е планове за градско възстановяване и развитие. Предложението, което се прави от докторанта за интегриран териториален подход (алтернатива на ИПГВР), посредством нормативно изискуемите и действащите към момента Общински планове за развитие го виждам като алтернатива на Общите устройствени планове на община (ОУПО), защото те се разработват в

административните граници на общината. И тогава могат да се предлагат така наречените Интегрирани тематични програми за развитие (ИТПР) за индустрията, туризъм, градско развитие, рурално развитие да са алтернатива на ОУПО и да осъществяват прави и обратни връзки с ИПГВР. Така те ще се взаимодопълват. Това предложение обогатява възможностите на планиране и наистина ще доведе до добавена стойност на всички йерархични нива.

Според мен това несъвършенството е оправдано поради невероятната сложност на проблематиката на дисертационния труд, за което качествата на труда не се намаляват.

Моите въпроси са:

1. Защо докторантът избира тази тема за докторския си труд?
2. Как би формулирал промените, които би предложил в Методическите насоки за разработване ИПГВР?
3. Какво би добавил в Закона за регионално развитие относно ИПГВР?
4. Какво би добавил в Закона за устройство на територията относно ИПГВР?

Препоръчвам след едно основно преглеждане на настоящата разработка, докторантът да подготви предложение до Министерството на регионалното развитие и благоустройството с пакет от поправки към гореспоменатите документи относно тематиката, която той разработва в този докторски труд. Тя да бъде придружена, илюстрирана с блок – схеми подкрепящи неговите тези. Това би бил най-ценния приложен принос на докторанта. Той има капацитета и големия опит от професионалната си дейност за подготвяне на такова предложение.

Заклучение

Качествата на дисертационния труд и професионална дейност на докторанта съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника към него за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“.

С настоящето изследване в дисертационния труд докторантът доказва зрялост и иновативност в тематиката която обследва, и заявява възможности за продължаване на своите научни изследвания в тази област.

На основата на достойнствата на представената работа – актуалността на тематиката, коректното представяне и интерпретация на информацията, направените анализи, добре изработените и подбрани за изложението таблици, диаграми, картосхеми и фигури, направени изводи, и значимостта на резултатите, давам положителна оценка на работата на докторанта и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Васил Иванов Зарков образователната и научна степен „Доктор“.

27.08.2017 г.

Рецензент:

проф. д-р Мария Шишманова